

Et fremtidigt skoleprojekt i Junbesi

Upper Solu , Solu-Khumbu District , Nepal

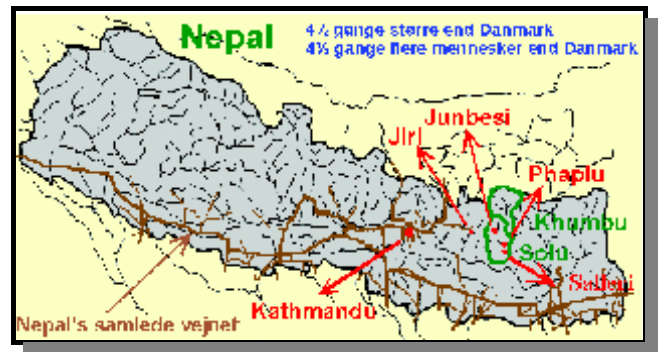
Nepal er det lille fattige eventyrland, som ligger en kvart jordklode borte, klemmt inde mellem Indien og Kina (Tibet) men højderne er næsten uden grænser. Den nordlige del af landet er præget af høje tinder, dybe dale i et løst materiale, som giver frodighed, men også veje der forsvinder lige så hurtigt som de bygges. Mennesker og varer kommer omkring på gå-ben, og en lille smule med små fly.

Solu-Khumbu er et Distrikt (Amt) i den nordøstlige del af Nepal. Distriktshovedbyener **Salleri** og her ligger distriktets eneste offentlige kontorer og den eneste bank. En lille time derfra ligger den lille flyveplads **Phaplu** med beflyvning hver anden dag.

I **Khumbu** ligger Mount Everest og mange andre af jordens højeste tinder og trækker mange turister ind. **Solu** er mere præget af høje bjerge med skov til toppen.

Upper Solu er den nordlige og øvre halvdel af Solu. Her er de fleste folk **Sherpa**, oprindelig fra Tibet, men også en del **Tamang** fra Pakistan, nogle **Rai** fra Burma og en del **Karma** fra Indien. I alt en befolkning på 3.500, som lever i et sjovt gammel-liberalt samfund ligesom vores eget i midten af 1800-tallet, efter landboreformerne, og umiddelbart før andelsbevægelsen.

Junbesi er den væsentligste bygd i Upper

Solu. Her bor 250 i selve bygden og 1.500 i de omgivende dale. Dalen har form som en halvmåne, og Junbesi betyder Månedal. Månen havde engang jævnlige stævnemøder med elverne i dalen og har efterladt sit halvmåne-aftryk i flere sten. Det er et meget idyllisk og stille sted. Flere hoteller i bygden huser til tider en del turister.

Folk, som vil besøge Junbesi, kører med bus en hel dag fra Nepal's hovedstad **Kathmandu** til **Jiri**. De lokale kan herefter vandre resten af vejen på 2 dage, hvor vi andre må bruge 3-5 dage. Man kan også flyve ind til **Phaplu** og herfra gå resten af vejen på 4-6 timer. De fleste varer bringes ind til det lokale marked i **Salleri** hovedsagelig via Jiri, og en mindre del via den sydlige landevej. Denne varetransport foregår med last-bærere og fordyrer en vares pris med 3-5 kroner per kilo.

I Upper Solu er der **4 VDC** (kommuner) der igen er opdelt i **9 Ward** (sogne). I skolemæssig henseende søger de sydlige Ward mod Lower Solu. De østligste mod Khumbu, mens resten betragter Junbesi Skole som Centralskolen. Men med en passende udbygning af Junbesi Skole kan forventes at alle søger Junbesi, og at flere nabokommuner vil gøre det samme.

Skolevæsenet i Upper Solu før og nu

Den første skole i Solu-Khumbu blev bygget i 1961. Nepal var et hermetisk lukket land indtil 1949, hvor adelen tog magten fra kongen og tillod turisme. I 1953 besteg Edmund Hillary toppen af Mount Everest, og viede siden en del af sit liv til at bygge skoler til folket under bjerget. Han byggede knap 30 skoler i Khumbu og Upper Solu i tredserne og har siden støttet deres drift. Nu er han blevet meget gammel og trækker sig ud efter en enestående indsats.

Den sidste skole blev bygget i 1999 i Chhimbu af Himalayan Project sammen med Rotary. Det drejer sig om en fin lille 5. klasses skole en dagsmarch fra Junbesi. Chhimbu Skole er således ligesom alle de andre småskoler i Upper Solu fødeskoler for den centrale Junbesi Skole. For så vidt som børnene overhovedet fortsætter skolegangen efter fuldent lokal uddannelse.

Skolen i Junbesi blev bygget i 1964, udvidet til 7. klasse i 1972 og til 10. klasse i 1984. Det var Hillary, som oprindeligt

byggede den lille underskole. Men siden har det været i kraft af en ihærdig indsats fra skolens lærere, der har skaffet penge i lokalsamfundet og ude i verden, at skolen er blevet udvidet stykke for stykke. I 1971 gik 60 lokale elever i skolen. I 1980 var det 200 og en del af dem kom udefra. I 1992 var elevtallet 350, hvoraf knap 200 kom udefra. Udefrakommende vil sige at eleven bor mere end 3 timers gang fra Junbesi og har været nødt til at flytte til Junbesi.

Skolen i Junbesi er klemt inde på en alt for lille plads, og der er ikke boliger nok til udefrakommende elever. Oprindeligt blev der blot afsat en lille plads midt i bygden, og skolens udvidelse foregik langsommere end den øvrige byudvikling, så nu kan der ikke udvides mere. De fleste af de eksterne elever lejer sig ind hos folk i bygden eller bor hos slægtinge mod at hjælpe til.

Skolen købte i 1994 fem hektar jord i Chheding, 20 minutters gang fra Junbesi og fik et præfabrikeret kollegium forærende. Huset som er fælles sovesal blev bygget i Schweiz og sejlet, kørt, fløjet

og båret til Junbesi, hvor det blev samlet på 4 dage i 1996. I 1997 blev et hus bygget med kollegieværelser, og i 1998 en lærerbolig og samme år et lille 1kW vandkraftværk. I år 2000 blev en sportsplads anlagt. Og så var det ellers meningen at dele af skolen gradvist skulle flytte derud.

Men så blev den maoistiske oprørsbevægelse aktører i historien. Alting gik i stå. Mange flyttede væk. Men nu er tilstanden ved at stabilisere. Og ingen lokale magthavere vil blande sig i reelle sociale projekter, som ejes af lokalbefolkningen og støtter de fattigste.

Junbesi Higher Secondary Technical School

Den fælleskommunale Centralskole, **Higher Secondary School, for 6.-10. klassetrin flyttes ud af bygden.** Lad blot den gamle skole fortsætte med at undervise lokalområdets 1.-5. klasse. De frigjorte lokaler kan så overgives til andre formål. Der er andre danske NGO, som leger med tanken om VUC og Folkehøjskole. Men de ældre klasser kan flyttes ud i fredelige omgivelser, hvor der kan skabes de perfekte rammer om et akademisk miljø. Måske kan skolen med tiden udvides op til 12. klasse. Denne del af skolen drives i dag af Undervisningsministeriet, og det skal den fortsat.

Kollegiet opgraderes og udbygges, så der er plads og faciliteter til eksterne studerende. Men mange ting skal overvejes. Hvad er det egentlig børn og unge af ubemidlede forældre ønsker af et kollegie? Fælleskøkken eller hver sit komfur? Er en enkelt pedel nok? Kollegiet er stort set til stede, men skal tilpasses, så mange har lyst til at være der og bidrage til driftsøkonomien. Der bør være en hal, som kan rumme alle. Hvad med et køkken og et dagligt måltid til alle, der vil betale. Under alle omstændigheder skal driften fremover være brugerbetaling.

Lærerboliger, gæstehus, bade-, vaske- og toilet-bygninger. Mange lærere fungerer kun midlertidigt ved skolerne og besøger kun familien i ferierne. Nogle ønsker at bo billigt på værelse i Junbesi; men andre vil gerne have et lille hus med have, hvor også familien kan bo. Der skal være et gæstehus til gæstelærere fx fra Danmark. Og naturligvis skal så mange mennesker have rigelige og passende hygiejniske vilkår. Alt sammen noget der skal hvile i sig selv, eller i det mindste noget, som skolen fremover vil kunne drive selv.

Og så endelig nyskabelsen ude på landet i Nepal: Technical School. Ikke et sted, hvor man får en lærlingeuddannelse, men et sted hvor skoleelever i de ældre klasser får indsigt i tekniske færdigheder. Det kan være håndværk, landbrug, ernæring, elektricitet, PC, motorlære og hvad der ellers kan findes på eller skaffes faciliteter til i lokalsamfundet eller ude i Verden. Driftsøkonomien vil aldrig kunne dækkes alene ved brugerbetaling. Der må findes penge eksternt i starten, men efterhånden skal det lokale samfund bære en større del af byrden. En teknisk skole vil trække elever til langvejs fra, og den vil så kimen til fremtidig beskæftigelse lokalt, så vi kan undgå fraflytningen til hovedstaden.

Samfundsudvikling direkte fra den nye super-institution, men også senere når de nye samfundsborgere begynder at udfolde sig. Upper Solu er et gammelt traditionelt samfund, som er stivnet i vaner og manglende nytænkning. De begavede unge flytter bort. Iøjeblikket er de studerende mere integreret i livet i Junbesi, end i deres studier og fremtid. Det vil være en generations-revolution at lade 250 studenter færdes sammen i en studieby det meste af dagen, og af disse bor 1/3 fast på stedet sammen med en flok tilflyttede lærere. En helt ny generation. Og når de springer ud i samfundet, skal vi også have programmer klar til at modtage dem. Den danske andelsbevægelse satte en udvikling i gang herhjemme. De unge danskere, som havde modtaget fælles skolegang havde også modtaget fælles sindelag og lærte at bruge hinanden som medspillere i stedet for modspillere. Den udvikling kan vi også stimulere i Upper Solu, og måske kan den herfra brede sig ud over Nepal.

Skoleprojektet i Junbesi

Et projekt i mange faser over mange år, hvor intet går i gang, før der er sikkerhed for, at detaljerne er på plads i foregående fase, og som kan afsluttes på ethvert tidspunkt uden at noget er tabt.

Fase 1: Forberedelsesfasen handler om at finde samarbejdspartnere og medspillere, og at vurdere deres kapacitet, ydeevne og vilje, samt at afprøve idéer og teorier med dem.

Fase 2: Udviklings- og Planlægningsfasen er dels praktisk, hvor skolegrunden opmåles og tegnes og via forskellige modeller gennemføre en teoretisk dialog med alle med- og mod-spillere, for at kunne formulere det samlede projekt. Og under den proces at få aftaler i hus med alle medspillere.

Fase 3: Piloteringsfasen hvor skolegrunden byggemodnes ved gravning og sikring af terrasser, nedgravning af el- og vand-forsyning, af kloak og vandafledning, samt brolægning af pladser, gange og trapper.

Fase 4: Bygning af Higher Secondary School med seks klasselokaler, kontorbygning, bibliotek og computer-bygning samt toilet-faciliteter. Indretning af alle lokaler og igangsætning af undervisning.

Fase 5: Opgradering af Kollegie sker gradvist, mens den nye skole går i gang, og efterhånden som ønsker og behov kan analyseres. Der bygges bade- og vaske-faciliteter. Måske bygges en aula og måske et antal lærerboliger og gæstehus. Etablere små anlæg, haver og andre fritidsfaciliteter

Fase 6: Etablering af Technical School kan igangsættes, når skolen ellers er i fuld funktion, byggende på dialog om ønsker, muligheder og samfundsanalyse. Et antal bygninger og lokaler etableres og indrettes. Undervisning hjælpes i gang. Urte-gårde og skov-plante-skole udlægges.

Fase 7: Kapacitetsopbygning i stedet for afvikling eller fastholdelse af driftansvar. Hjælpe lokale aktører til selv at financiere skolens faciliteter og aktiviteter. Hjælpe de unge mennesker i gang efter afsluttet uddannelse. Igangsætte det ene småprojekt efter det andet.

Projektet udgår fra den erfaring og det lokalkendskab, som opstod, da vi byggede Chhimbu Primary School. Vi byggede skolen i 1999 og har siden stået for den fulde drift og videreudvikling. Desuden har vi gennemført en lang række projekter i hele Upper Solu. Vi har ikke prøvet alt, men har dog været omkring både en række faldgruber og en række positive erfaringer, som kan danne basis for et større projekt.

I Nepal skal projektet bæres af lokale kapaciteter.

De skal støttes af den sociale NGO Himalayan Community Development Organization (HCDO). HCDO består hovedsagelig af folk fra Upper Solu, som arbejder for udvikling i deres region over et bredt felt. Nøgleord er uddannelse, beskæftigelse, andels-tanker, energi, skovbrug, bæredygtighed. www.nepalhelp.org

HCDO arbejder nært sammen med den danske NGO Himalayan Project som støtter det brede fundament i samfundsudviklingen i Nepal. HP har et bredt net af kontakter, som kan gå ind i specifikke projekter med såvel know-how som finansielt. www.nepalhelp.dk

Rundt om disse tre hovedaktører vil der være muligt for mange andre organisationer at tage del i projektet. Hvis projektet gennemføres helt til enden, vil det blive meget stort og med mange isolerede facetter undervejs, hvor større og mindre personkredse og organisationer kan give et større eller mindre input som donorer eller som partnere.

*Med venlig hilsen
Himalayan Project*

